

Õiguskantsler

Priit Pikamäe
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 06.06.2014 nr 4-3-91-14

Meie 04.07.2014 nr 9-2/140851/1402950

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluses

01.01.2009 – 31.12.2010 kehtinud riigilõivuseaduse § 56 lg 1 ja lisa 1 (riigilõiv 70 000 krooni) ning 01.01.2011 – 30.06.2012 kehtinud riigilõivuseaduse § 57 lg 22 ja lisa 1 (riigilõiv 4154,25 eurot)

Austatud Riigikohtu esimees

Pöördusite minu poole ja küsisite põhiseaduslikkuse järelevalve asjas 3-4-1-22-14 (tsiviilasi 2-09-70006) arvamust, kas Eesti Vabariigi põhiseadusega (Põhiseadus) oli kooskõlas:

- 1) riigilõivuseaduse (RLS) alates 01.01.2009 kuni 31.12.2010 kehtinud redaktsioonis § 56 lg 1 koostoimes lisaga 1 osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 800 000 krooni kuni 900 000 krooni tuli hagiavalduselt tasuda riigilõivu 70 000 krooni; ja
- 2) riigilõivuseaduse alates 01.01.2011 kuni 30.06.2012 kehtinud redaktsioonis § 57 lg 22 koostoimes lisaga 1 osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 44 738,15 eurot kuni 51 129,31 eurot tuli tasuda apellatsioonkaebuselt riigilõivu 4 154,25 eurot.

Leian, et nimetatud riigilõivuseaduse normid ei olnud Põhiseadusega kooskõlas.

Tsiviilasjas 2-09-70006 esitas kostja omapoolsed vastuväited hageja menetluskulude kindlaksmääramise taotlusele, sh hagiavalduselt tasutud riigilõivu suuruse põhiseaduspärasusele. Harju Maakohus leidis 29.04.2013, et kostja on minetanud võimaluse tugineda riigilõivu põhiseadusvastasusele pärast menetluse jõustunud lahendiga lõppemist. Kostja vaidlustas selle kohtumääruse ringkonnakohtus. Tallinna Ringkonnakohus tühistas oma 23.10.2013 määrusega Harju Maakohtu 29.04.2013 määruse osas, milles kohus jättis riigilõivuseaduse asjakohased normid põhiseadusevastaseks tunnistamata. Ringkonnakohus leidis Riigikohtu 02.04.2013 otsusele [3-2-1-140-12](#) (p 20) viidates, et kostjal, kelle kanda jäeti menetluskulud, polnud menetluslikku võimalust tõstatada riigilõivu suuruse põhiseadusevastasuse küsimust tsiviilasja menetluse kestel. Kostjal tekkis võimalus esitada oma vastuväited ja tõstatada küsimus riigilõivu suuruse põhiseadusevastasusest alates 28.02.2013, s.o hagejate menetluskulude kindlaksmääramise avalduse koos täpsustustega kättesaamist. Tallinna Ringkonnakohus algataski selles küsimuses põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse.

Leian, et Tallinna Ringkonnakohtu 23.10.2013 põhiseaduslikkuse järelevalve algatamise taotlus on lubatav.

Taotluse objektiks olevate riigilõivu summade osas jään oma seniste seisukohtade juurde ja leian, et:

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

- 1) kuna Riigikohus on juba tunnistanud, et RLS § 56 lg 1 ja lisa 1 olid 01.01.2009 – 31.12.2010 kehtinud redaktsioonis Põhiseadusega vastuolus osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 400 000 krooni kuni 450 000 krooni tuli hagiavalduselt tasuda riigilõivu 45 000 krooni¹; siis oli ilmselgelt põhiseadusevastaselt kõrge ka konkreetse asjas riigilõivumäär 70 000 krooni; ning
- 2) kuna Riigikohus on juba tunnistanud, et RLS § 57 lg 22 koostoimes lisaga 1 oli 01.01.2011 – 30.06.2012 kehtinud redaktsioonis Põhiseadusega vastuolus osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 28 760 euro 24 senti kuni 31 955 eurot 82 senti tuli hagiavalduselt ja apellatsioonkaebuselt tasuda riigilõivu 3195 eurot 58 senti;² siis oli ilmselgelt põhiseadusevastaselt kõrge ka konkreetse asjas asjakohane riigilõivumäär 4 154,25 eurot. Riigikohus on juba lisaks tunnistanud Põhiseadusega vastuolus olevaks samal ajaperioodil kehtinud RLS § 57 lg 1 koostoimes lisaga 1 osas, milles tsiviilasjas hinnaga üle 44 738 euro 15 senti kuni 51 129 eurot 31 senti tuli hagiavalduselt tasuda riigilõivu 4154 eurot 25 senti.³

Ühtlasi teatan, et ei soovi asja arutamist suulises menetluses.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

¹ RKPJKo 07.02.2014 nr [3-4-1-38-13](#).

² RKPJKo 11.04.2013 nr [3-4-1-31-12](#).

³ RKPJKo 19.02.2013 nr [3-4-1-28-12](#).